

fastsatte Vederlag“ ikke burde præciseres noget nøjere derhen, at Sogneraadet er forpligtet til at stille et vist Beløb til deres Raadighed; thi man kan dog ikke forlange, at de skulle være pr. Kasse til enhver Tid for at udbetale Vederlag og saa vente paa, for at Sogneraadet en Gang finder for godt at refundere de dertil medgaaede Beløb.

Det næste Punkt, jeg har Betænkelighed ved, er, at der i § 5 indeholdes den Bestemmelse, at Skoledirektionerne kunne give Ferie i et Tidsrum af indtil 14 Dage, for at Børnene kunne faa Lejlighed til at deltage i Indsamlingen af Oldenborrer. Der staar imidlertid ikke noget om, at det er Forældrenes Pligt at lade Børnene deltage i Indsamlingen, og min Erfaring fra tidligere Tid gaar ud paa, at det kun har været de allerfattigste Folk, der have stillet Børnene til Disposition, hvorimod den Klasse, Gaardmandsstanden, der har mest Gavn af Indsamlingen, har holdt deres Børn hjemme. Det vil dog være ganske urimeligt, om Gaardmændenes Børn skulde gaa og drive om uden at gøre Nytte ved Indsamlingen, medens det stilles Husmandsbørnene ganske frit, om de ville indsamle eller ikke. Det forekommer mig at være noget farligt, og jeg henstiller, om ikke disse Udtryk kunne forandres. — Da jeg har Ordet, skal jeg blot gøre opmærksom paa, at i § 1 staar, at vedkommende Amtmand *kan*, naar der i en eller flere Kommuner i et Amt kan antages at ville forekomme Oldenborrer i større Mængde, paabyde, at der skal foretages Indsamling. Jeg henstiller, om det ikke var rigtigt, at der kom til at staa, at han *skal* paabyde det, thi „kan“ er dog et vagt Udtryk, og der maa være en Tanke dermed, da der senere i samme Paragraf staar, at Sogneraadet i ekstraordinære Tilfælde *skal* paabyde Indsamling. Det er maaske blot en ren Redaktionsændring, det kan være, at den højterede Landbrugsminister er enig med mig i, at „kan“ i dette Tilfælde betyder „skal“.

J. Pedersen: Jeg tror, at man har Grund til at være tilfreds med det Resultat, der er kommet ud af Oldenborrelovens Gennemførelse, og jeg tror ogsaa ligesom det ærede Medlem, der nu talte, at man maa være den ærede Landbrugsminister taknemmelig, fordi han gennem dette Lovforslag har givet til Kende, at han ønsker denne Virksomhed fortsat og yderligere udviklet. I øvrigt er det jo ikke store Forandringer i den bestaaende Tilstand, som den nye Lov vil medføre, dersom den gen-

nemføres i Overensstemmelse med dette Forslag. For Tiden er det saa, at den enkelte Grundejer kan bestemme, om han selv vil foretage Indsamling af Oldenborrer paa sin Ejendom, og at han derved vil kunne blive fri for at faa andre til at færdes paa Ejendommen i den Tid, men kun for saa vidt han selv udfører Indsamlingen tilfredsstillende. Gør han ikke det, har Sogneraadet Ret til at gribe ind. Det er ligefrem Sogneraadets Pligt at paase, at Indsamlingen bliver udført forsvarlig. Efter Forslaget, som det nu foreligger, skal Grundejeren være forpligtet til at finde sig i, at Indsamlerne færdes paa hans Ejendom, ganske vist med visse Undtagelser, ikke blot med Undtagelse af Gaardspladsen, som der staar i den gamle Lov, men ogsaa med Undtagelse af Haver og Planteskoler. Der er den Forandring fra tidligere, at Indsamlerne skulle være forsynede med et Tegn, der giver dem Ret til at færdes paa Ejendommen under Indsamlingen, men ellers er Grundejerens Stilling den samme, at dersom han modsætter sig Indsamlingen, kan han ifalde en Bøde. I øvrigt synes de væsentligste Forandringer mig at være disse to, at Sogneraadet ikke vilkaarlig kan slutte Indsamlingen, saaledes som tidligere, og at der gives en lettere Adgang til at faa Skolebørnene til at deltage. I Modsætning til den første ærede Taler finder jeg Bestemmelserne for Skolebørnenes Vedkommende at være meget hensigtsmæssige. Der er jo egentlig ikke Tale om at gøre nogen Forandring i det Forhold, der hidtil har fundet Sted. Saa vidt mig bekendt, og som det ogsaa fremgaar af Motiverne til Lovforslaget, har Kultusministeriet stillet sig meget velvillig, naar der er fremkommet Ønsker om at faa en Ferie, for at Skolebørnene kunde være behjælpelige med dette Arbejde, og saaledes vilde det vel ogsaa under de gamle Forhold have gaaet i Fremtiden. Den eneste Forandring er altsaa, at nu behøver den Sag i Reglen ikke at gaa til Kultusministeriet, Skoledirektionen kan afgøre den, og i visse Tilfælde kan Skolekommissionen gøre det; jo nærmere Afgørelsen ligger de paagældende Steder, des hurtigere kan man vente, at Skolebørnene kunne komme til at deltage i Arbejdet. Og det kan let, som det ogsaa er fremhævet, være af meget stor Betydning, at Indsamlingen kan blive paabegyndt netop paa det Tidspunkt, da man kan faa fat paa Oldenborrerne. Naar det ærede Medlem (Juil-Rysensteen) klagede over, at det ikke var alle de Skolebørn,